

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.

Nyílt tér: soronként 20 fill.

Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő
Kéziratokat nem adunk vissza.

A brassói vasut.

Lapunk hirrovatában röviden jeleztük, hogy július hó 16-án fog megindulni az első vonat Fogarasról Brassóba.

F. hóban, ha majd a vonatok hosszú sora végig csörtet Brassóból Szeben felé és vissza, ez lesz csak az újélet erének óriási lüktetése, amely Fogarasnak a kereskedelmét és iparát a virágzás tetőpontjára fogja emelni.

A régi éra természetesen ezt is ellenezte. Valahányszor a fogaras—brassói vasut tervét, eszméjét pengettük az elmúlt „Sturm és Drang“ periódusnak, mindannyiszor az áthelyeztetés rémével lettünk a sarokba szorítva.

De az idő kegyes volt s megerősítette azt a közmondást: „aki másnak vermet és maga esik bele!“ Ó, a lethargia távozott s mi pedig jóleső örömmel látjuk a régi romok fölött a renezánszot.

Mintha csak az a latin közmondás lett volna a régi éra szálló igéje Fogarasra érve: „Ceterum censeo Charthaginem esse delendam!“

Hiába jajgatott Jeremiás, mert győzött a „vis maior!“

De ez az örvendetes tény, hosszú évek ohajának, fáradságának a gyümölcse nagyot lendít Fogaras idegenforgalmán, ipari és gazdasági életén. A régi eldugottság, elhagyatottság véget ér. Új életér új, frissen lüktető vér ömölhet a már-már petyhüdő életbe és épen ezért a legnagyobb örömmel üdvözljük az új vonat megnyitásának várva várt tényét, mert hiszen régi vágyunk teljesedett be ezzel.

Akit messze vidékről Erdély e félre-eső kis városába vetett sorsa, irtózva gondolt azon elzárkózott állapotra ami itt várt reá. Alig egy évtizeddel ezelőtt egyetlen vasut sem állt rendelkezésére és 8—10 óráig kellett kocsin ülnie, míg Szebenbe vagy Brassóba ért. A legközelebbi vasutállomás: Homoród is 4—5 órai távolságra volt. Ilyen körülmények között szinte természetszerű volt az a közönyösség, mondhatnám fásultság, amely itt a közügyek, a külvilágban nyilvánuló élet iránt megnyilatkozott.

A modern szellem azonban, még ha erőszakosan fojtják is el, előbb-utóbb befurakodik a legeldugottabb és szándékosan elhallgattatott helyre is. Így lassan-lassan kiépült Szeben felé, majd pedig végre a brassói vasut is és így most már tág tér nyílt a haladásnak.

A magunk részéről szinte sajnálhatnánk a vasut megnyitását, mert hiszen ezzel megint egy állandó témánkkal kevesebb lesz most már. De vigasztal az a tudat, hogy ezer új és újabb tárgy akad és ha Isten éltet, ezeket is, lassan-lassan bár, de mégis a megvalósulás stádiumához közelebb segítjük. Lapunk megindulása óta hat év telt el! Állandó témáink közül milyen sok megvalósult azóta! Az olthid, az aszfalt, a villany, az új kórház, új gimnázium, szabad liceum, brassói vasut, rend. tan. város, főispán változás! Ugy-e sokat haladt Fogaras hat rövid év alatt?

Igy is kell. A modern szellem nem tűr vaskalaposkodást. Fogarasnak szép multja van, még szebb jövőt kell teremtenie.
Halmy Gyula.

TÁRCA.

A multból.

Szeme izzó tűz volt,
Arca lángban égett;
A kerti hárs tetőn
Madárka énekelt.

Szines, kósza lepkék
Kergetősdit játsztak;
Ősztövé, szöcske nyáj
Tetszelgett egymásnak.

Mesélt a falevél
Mikor elhallatszott:
Az első édes, az
Első szerelmes csók.

A nevető reggel
Ezüstös fátyollal
Borította fejünk . . .
Zsongott-bongott a dal.

S míg ajkam az ajka
Lángos borát itta,
Megáztatta aroom
Szívének harmatja.

Herzeg Albert.

Májusi eső.

Többet ér ennél egy májusi eső, mondta egy földmives, mikor végig mutogatták neki egy kincstár drágaságai. Ezzel az egyszerű mondással fényesebben jellemezte a májusi eső áldásos voltát, mintha köteteket irt volna arról. . . .

Arany esik! Mondja Kati néni, amint kihajol a zöld salugateres ablakon s óvatosan rakosgatja az ablak alatti kis padra a muskátlikot és bazsalikum palántákat.

A licium kerítéses kis kertek apró virág-ágyai pedig nem szólnak semmit, hanem mohón szívják be az arany esőt, úgy örülnek annak, mint a nyírott királyi parkok, vagy mint bármely hohenheimi stílusban gondozott minta gazdaság.

Bizony arany esik! Nem válogatja, kinek juttasson az aranyból, jónak, rossznak, érdemesnek, érdemtelennek. Tullemelkedik adakozó jóságában az emberi fölfogás kicsinyes korlátain s termékenyítő csepjeit válogatás nélkül juttatja mindenkinek. Ime az égi kegyelem megtestesülése.

Megáldja azt, aki ad és azt, ki vesz. Ami kis kertünkön már látszik, mintha csak valami varázsvessző érintette volna a szépen gereblyézett földet, új életre kél minden.

Kardos liliumok, fürtös császár koronák szemlátomást nőnek. Tarka-barka tulipánok,

mint megannyi drágakő pohárkák megtelnek az égi adománnyal, király sem iszik ennél különb italt.

Fodorménta, istenfá ugyancsak fölékesítette már magát az arany esővel s a kapor sem rest, bogernyős ágacskaít tele agatta gyémánttal.

Már a burgundia telhetetlenebb, korty-számra tartogatja eres levelein az áldást, a fejezősnek indult saláta is selymeslevelein át csak úgy tölti magába a jót.

A korai ugorka a meleg ágyban való-sággal beosipettnék látszik, bohókás kis uborkái, mint részeg törpészkék hevernek szanaszét a földön. Szarkalábat, petrezselymet ékszerre varázsolt az eső, brilliánt meltü mindenik ága.

A pünkösdi rózsza terebélyes esernyője alól esekedve nyujtogatja fejecskéjét a majorránna. Adjatok nekem is esőt, majd meghálálom az ugorka szezonban. A harcias sarkantyú-virág sajnálni látszik, hogy arany sisakjából a kis hitvány hónapos retek nyakába kénytelen önteni a vizet.

Hát az arisztokratikus vanília mit szóljon mikor ő meg kalarabé palántákat itat illatos permetezőjével? Mert bizony a mi kertünkben köztársaság van, itt nem a rang határoz, hanem a hasznosság. A rezeda és viola bokrok lágyan hajladoznak, halk suhogással ismételtetik: Arany esik!

Megnyitó.

Irta és a fogarasi ipariskola ünnepélyén elmondotta:

Kiss Károly.

A nagymélt. vall. és közokt. miniszter 37715. sz. rendeletében ez ünnepély megtartását június 8-ára a dicsőségesen uralkodó felséges királyunk megkoronáztatásának évforduló napján óhajtotta volna megtartani, hogy e napnak bár rövid méltatása mellett osztassék ki az ifjuságnak a jutalom. Június 18-ka ez évben pünkösöd másod napjára esett és így a tantestület tagjainak egy része, más kötelességeik miatt nem lehetett volna jelen az ünnepélyen, így halasztotta a tek. Felügyelő bizottság a mai napra ez ünnepély megtartását a fennebb érintett koronázási emlékünneppel kapcsolatosan. Nagyon fontos a magyar nemzet életében a királyi koronázás, rendkívül nagy fontosságú ez a királyra úgy, mint a Magyar nemzetre, mert csak az tekintő Magyarország törvényes királyának, k i t a n e m z e t a k a r a t á b ó l a Szt-István koronájával megkoronáztak. 1867. évi július hó 8-án a magyar nemzet I. Ferenc József Ő Felsége fejére tette Szent István koronáját; a feledés leplével fedte be azon gyászos évek emlékét, melyek az alkotmányos szabadság élvezetétől megfosztott magyarok mély honfi bánatnál nem adtak egyebet, és megifjult élet, — megifjult munka kedvvel, a szebb jövő reményének lelkesedésével lépte át küszöbét egy új korszaknak, melynek a koronázás tényében biztos zálogát bírta; a mennyiben ez hidalta át azt a végzetes örvényt, mely az uralkodó és a nemzet között éveken át tátongott, és az alkotmányos élet két főtényezőjét, a felség jogok két törvényes birtokosát, a királyi hatalmat és a nemzet akaratát újból egyesítette sikeres, áldásos működésre, a haza, a nemzet, a közügy érdekében.

A királyi hatalom és a nemzet akaratának egyesítésében rendkívül nagy érdeme volt boldogult nagy hazánk fia Deák Ferencnek, ki nem kardot forgatott a haza védelmé-

ben, hanem törvénykönyvvel, a harc mezején vívott diadalmas csatákat hazánk ellenségeivel; a jog, az igazság terén küzdött rettenthetetlenül, valahányszor szentségtelen kezek Magyarország ősi jogait bántalmazni mérték.

Távol maradt ama nemes küzdelemtől, melyben a jogaiban mélyen sértett nemzet. végelszántással védte ősi szabadságát, de élt lelkében az a rendíthetetlen meggyőződés, hogy jogtiprás alapján nem állhat fenn sem állam sem semmi a világon, szövetkeznek az bár a legnagyobb anyagi erővel, vagy a furfangos ész fondorlataival: mégis eljövend az idő mikor kifárad az erőszak, megtörik a furfangos ész: megfog hajolni a jog a törvény az igazság Ő Felsége előtt. A türelemmel várt idő 1867-ben megérkezett. Deák Ferenc rögtön teljes fegyverzetben lépett ismét a küzdőterre s hosszas jogi küzdelmek után a trón és a nemzet között kiegyezés jött létre.

Ma az alkotmány mindkét tényezője nemes versenyt fejt ki a nemzet boldogítása érdekében, mely nemes verseny már is hozta és hozni is fogja nemes gyümölcseit. Öröm ünnep tehát a június 8-ika mert a lefolyt 41 év munkájának eredménye valóban lelkesítő, lélekekemelő, — mert tény az hogy Magyarország a lefolyt 41 év alatt a nemzeti élet minden terén óriási a népek történetében párját ritkító haladást tett úgy hogy büszkén léphetünk Európa szemei elé, mint oly nemzet ki ez éveket úgy gazdasági, — ipari, — mint a népművelődés előbb vitelére kellően értékesíthettük.

Ennek az örvendetes eredménynek a létrehozásában a magyar nemzet mellett, dicsőségesen uralkodó királyunknak nagyon jelentékeny rész jutott. Nem hiába veszi őt körül a nemzet ragaszkodással szeretettel, hódolattal a milyenekkel más országok királyai nem dicsekedhetnek, mert oly személyes tulajdonságok is ékesítik, melyek bárkinek is dicsőre válnának: szívbéli jóság, nyájas leereszkedés, lovagias gondolkodás, szigorú igazságszeretet, mértékletes józan életmód és

páratlan lelkiismeretesség a kötelességek pontos teljesítésében, mely által az országnak nem csak egy munkását szegényítheti meg. Ha mintát kerestek kedves ifjak a munka szeretet, a kötelesség tudás és teljesítésben: dicsőségesen uralkodó királyunkat válasszatok élőképül! aki reggel 4 órakor már munkához fog nagyon sokszor este 10 sőt 11 órakor is még dolgozik az ország ügyek és bajai elintézésében.

Az Isten is munkásságra rendelt bennünket, mert a munka minden rosztól megóv, és szerencsénknek is az ára a munka; az élet vásárterén pedig mindent venni kell. Ezért ajánlotta egy jó édes anya tanulni távozó iparos fiának a legjobb utitárs a legjobb barát: a kötelességek, a munka szeretet, mert ezekben soha, — de más utitárs vagy barátban nagyon gyakran csatlakozhatnak. A munka — a kötelességek teljesítésében élvezzük azt a legédesebb, azt az éltető és nemesítő gyönyört, amelyet csakis a hiven betöltött kötelességek teljesítése és munkánk sikere adhat. Minden más öröme az életnek tünékeny, elpárolog, mint pára vagy köd a napugár előtt, de az az öröm a melyet a munka a munkásikere fakaszt, az állandó, az maradandó, az nemesítő, az jellem képző.

A munka a természet törvénye. A ki tehát a munka ellen lázad fel, a természet törvényén kívül áll s eltévesztette az utat, amely boldogságra vezet. A tétlen ember sohasem is lehet valóban boldog; az ilyen ember legtöbbször unatkozik és gyakran megátkozta az életét is. A nagy és boldog emberek minden időben gyűlölték a tétlenséget, a halálképet, — a boldogságuk legnagyobb ellenségét látták a munkátlanásban.

„Az iparos, a kereskedő munkája nem bővelkedik-e örömeiben? . . .

A gondolatot valamely leleményes gépben megtestesíteni, valamely eszméből műhelyt teremteni, a hazánkat és házunkat meggazdagíthatja; látni hogy a számtalan mozgás mily csodálatosan engedelmeskedik

Az esőcseppek ezüstös fátyola ráborul az egész kis kertre, szeliden simogatja a fák virágos ágait, mintha gondos anya mosdatná kis gyermekét. Ugy tetszik, mint az égből jövő áldott ezüst permeleg isteni hatalommal birna, szelid csepjei nemcsak a nagy természetet üditik fel, hanem talán megtudnák orvosolni a beteg lelket, letörölni az agyra irt gondot, kibontani a bu kuszált szövődékét s égi jósága föltámasztaná a meghalt életkedvet. Halkan suhan át a májusi szellő, valami végtelen édes illet kél nyomába. A petrezselyem egyszerű szaga keveredik a szegfűvel és nárcissal, hozzá vegyül a megyfa, fodormenta naiv illata. Eszünkbe juttatja ez az egyszerű jó szag öreg anyánk szeliden simogató kezét s végtelen láncolatát minden jóságnak, amiben életünkben részünk volt. Oh áldott cseppek, ti nemcsak a földet lágyítjátok, hanem a szívet is!

János bácsi e közbe műértő kézzel igazítja a szapuló kádat az ereszalá, hogy kárba ne vesszen egy cseppje se a drága kincsenek. Ugy ragyog az arca, mintha az arany eső neki esnék.

„Sok szegénynek ad kenyeret!” mondogatja. Közbe leveszi a kalapját, mintha megakarná emberelni az áldást, vagy talán ő is azt a babonát tartja, hogy a májusi eső növeszti a haját. Kitelik tőle! Erre bizony

nagy szükség volna, mert olyan a feje bubja mint a tenyerem. Külömben ő arról nevezetes, hogy minden testi bajt az elemekkel gyógyítat. Ha Bajorországban ringatták volna bölcsőjét s nem a Hargita közelében bükkfateknőben, ő ragadta volna el Kneip páter elől a pálmát. Ha a dereke fáj, hátát a napnak fordítva kapál, az az őseink által imádozott napnap feladata aztán, a fejfájást kihuzni belőle. . . .

Héke-korba előkerül a lábszaggatás is, ezt számba sem veszi. Mire való a hideg víz? Öntözés közben meglocsolja a fájós tagokat, a többi aztán annak a gondja. A minap meg a fogfájás gyötörte, de bizony kifogott rajta. Egy marok nyirkos földet kötött az arcára s megszűnt a fájás. Így alkalmazza János bácsi az ő magyar vallást házi használatra. Nagyon jó kura ez, mindig kéznél van, ha nem használnál, nem is árt s ami fő, pénzbe sem kerül.

Megkérdezem tőle, a sebzett szívet, beteg lelket, mivel lehetne meggyógyítani, segít-e azon a nyirkos föld? János bácsi nagyot hallgat a kérdés után és int a tomető felé: „Még azt is meggyógyítja a jó hűs föld.”

Szakadozik a felhő, vigasztaló derengés látszik az égen, mintegy biztatva: ne féljetelek, nincs villámom, se jégesőm; dörgéssel meg nem riasztlak meg, villámlással nem

nem vakitlak; csupa jóság, szeretet és áldás az, amit én adok: Az én nyomomba jár a termékenység, a vigasztalás és az aranyos remény. . . .

Az esőcseppek ezüstös szövődéke ritkulni kezd, enyhető szellő fut végig a növényeken; egy-két sárga csizmás méhecske kimászik az alma virágból, rendbe hozza magát, egy esőcsepp tükrében toilletet csinál s aztán megindul körutjára. Buksi verébek röppennek a meggyfára s hangos veréb szóval mondják el véleményüket és benyomásait az időjárásról.

A kerítésen túl vigan csattogtatja szárnyát a büszkén lépkedő Orpington kakas s nagyot kukorikul örömeiben.

Pelyhes kis rucák sápgova szaladnak a rőktönzött pocsolyákba s mint valami ujmódi propellerek vigan uszkálnak egyik parttól a másikig.

Egyszerre szétnyílik a felhő, vakító napsugár szalad végig a tisztára fűrésztött kis világon, brilliántok millióit keltve életre.

Csikorogva nyílik a kertajtó, egy 75 tavaszt látott ősz asszony jön a kertbe egy csomó kötöző sással, kerti késsel a kezében s szelid galamb szemé végig tekint a kerítésen. Hányszor látta ő ezt az egyszerű kis világot s ime most mégis mintegy megigézve áll meg a kikellet csodás varázsa, a

a találékony szellem néma parancsának, legyőzni előre látott nehézségeket; levérni minden versenyt; a tükének szövetségessévé tenni a munkát; üdvös téren összpontosítani az értelem és erő hatalmát.

Az emberi meg a természeti erőket: „vajjon nem fönséges érzet-e ez?” Ezen lelki öröm, ezen fenséges érzet sok tekintetben képezi, alkotja az erőt, a kitartó jellemet, azt a nagy kincset, melyre Tompa Mihály úgy nyilatkozik, hogy „minden emberi nagyság alapja a jellem, mely mint láthatatlan gyökér a fát, — úgy tartja fenn díszében az embert.”

Azonban minden erő, minden tehetség, minden munkánkhoz a sikere csak az Istentől jön. „Az emberi ész okoskodása csak olyan mint a sötétben járónak tapogatódzása. Benéz a homályba és csalódik. Valamint földünkön a nap világít, melegít és élét mindent: úgy világít, boldogít és vezérel az élet minden igaz utain Isten sugara. Nélküle mindenütt sötét van. Azt mondja egy régi magyar példabeszéd is. „Ki Istenben bizik, meg nem csalatkozik, ki emberben bizik, könnyen csalatkozik”, a ki pedig csak önmagában bizik, az bizonyára megcsalatkozik.”

Tehát igazi vallásosság, Istenbe vetett rondíthatatlan bizalom, tiszta erkölcsösség föltételei munkánk sikerének. Tiszta erkölcs pedig vallás nélkül hiu ábránd! Drága kincsünk nekünk: az Isten, a tiszta erkölcs, a munkaszeretet, de drága ezek mellett az idő is, mert aki nem gondol az idővel: rendszeres a késedelmezésben; és rendes a rendtelenségekben, hasonlít ahoz az emberhez, aki jókor reggel elveszít egy órát idejéből, és napközben szakadatlanul azt keresgéli. Az ilyen pontatlan emberek rendszeresen a siker háta mögött kullognak a nélkül, hogy valaha elérnék azt, s így folyton a sors ellen zúgolódva hátul sántikálnak.

Még egy modani valóm van kedves ifjak! A szabadság és Haza szeretet! Ezek együtt tetőzik be életünk folyását, ezen fedél adja meg épületünket drága szeretett Hazánkat!

Szabadság nélkül nincs élet, nincs ha-

májusi eső tündéri színpompája szinte megdöbben.

Áhitattal ül a kispadra, mely fölé a barackfa terjeszti virágos ágait.

Rigófüty, méhzhongás, nevető napsugár s a tavasz költészete áhitatra keltik szelíd öreg szívét, hálaérzete tulemeli megszokott körén.

Ugy látszik, mintha azzal is jobba lenne a világ, ha ő itt ül imára kulcsolt kézzel.

Mintha sok néma bánat eltitkolt szenvedés gyógyulna meg azáltal, ha ez a jóságos öreg a májusi eső ezüst ködén át az áhitat varázs hatalmával az együgyű kis kertbe hívja le azt a hatalmas szellemet, akit anynyian hiába keresnek a templom aranykupolája alatt.

Oh, jöjjetek most ide, akik elvagytok fáradva s itt megenyhültök!

Hozzátok ide sebzett szíveteket, a mérhetetlen but, mit a föld minden hatalma sem tud meggyógyítani.

A titkon elsírt könnyek itt megtalálják a csodatevő balsamot, enyhülést, békét, vigasztalást. Ide száll a végtelen jóság, a szeretet: jelen van az Isten.

Eperjesi Ferenc.

ladás, — a szabadság a szellem éltető levegője, melyet, ha megvonunk tőle, az élet föltételétől fosztjuk meg; szüksége van erre az éltető levegőre a nemzetnek éppugy mint az egyes polgároknak.

Csak össze ne tévesszük a szabadságot a szabadottsággal; mert szabad ember az a ki megalkotott szentesített törvények értelmében, ennek védelme alatt szabadon cselekszik, míg ellenben ki a fennálló törvények ellen cselekszik az szabados szeretne lenni, a mit a törvény meg nem tűr. Tehát tiszteljük a szabadságot, mint Vörösmarty mondja: a törvény óre szavában. „Szeressük e Hazát szívvel, lélekkel s ha kell: a vérnek biborában, azaz ha a Haza kívánja: életünket, vérünket e drága szeretett Hazánkért, ha ezek az erények lesznek ékességei Magyarországnak ifjabb nemzedékének, ha ezeknek lángja fogja hevíteni az ifjú kebleket: még a pokolnak kapui sem fognak diadalt aratni felettünk!”

Adja Isten, hogy így legyen! Adja Isten, hogy okos, erkölcsös, istenfélő, igaz munkaszeretettől hevülő, képzett, szabadság és a Hazaszeretet szent tüztől áthatott polgárai legyetek e Hazának! Eljertek boldogul Eljen a Haza!

Eljen a király!!!

Fogaras, 1908. június 12.

Törvényhatósági biz. közgyűlés.

(Folytatás.)

Az alispáni jelentés felolvasását a közgyűlés nem kívánta, miután az a gyűlés előtt a tagoknak meg lett küldve, azonban többen szözlottak hozzá a jelentéshez.

Először Dr. Senchea János bizottsági tag szözlalt föl, kijelenti, hogy általánoságban elfogadja az alispáni jelentést. Felvilágosítást és magyarázatot kér az elnöktől, hogy Dombrádi a tisztújításkor az alsóárpási járásba megválasztott szolgabíró, miért nem foglalta el mostanig ezen állását? Nevezett vagy képes az állás betöltésére, vagy képtelen s ez esetben eltávolítandó, ő maga részéről úgy van meggyőződve, hogy képes az állásra nevezett tisztviselő s így kár, hogy azt nem foglalta el. A közigazgatási állapotokra vonatkozóan kijelenti, hogy felfogása szerint azok a vármegyében nagyon rosszak, az alispánnak majdnem minden jelentésében előfordul, hogy a közigazgatási állapotok nem kielégítőek és szükség volna a nép részére új jövedelmi forrásokról gondoskodni, de ez irányban javulás még sem történik, pedig ezen állapot orvoslására egy bizottság is lett már régebben kiküldve, de úgy látszik az nem tesz semmit a helyzet javítása érdekében, így péld. a legeltetést a lakosságnak nem engedik meg sok oly területen, mely alkalmas volna a marhák legeltetésére.

Eltiltották a marháknak és juhoknak Romániába való áthajtását is, ami úgy tűnik fel, mintha e megye románajku lakosságának tönkretételét célozná, mert az nem igaz, hogy az állati járványos betegségeket onnan hurcolták be ide, miután az állatokat tavasszal hajtják illetőleg hajtották át oda és csak ősszel hozták vissza, a betegségek pedig leggyakrabban nyáron törtek ki és terjedtek el, midőn tehát Romániából a marhák még nem is hajtattak ide vissza, — látható tehát, hogy a nyári dőszakban a betegségek vagy itt e megyében törtek ki, vagy más szomszédos megyéből hurcoltattak át. — Kéri a közgyűlést, hogy

tegyen előterjesztést a földművelésügyi miniszter urhoz, hogy megyénkkel — különös viszonyaira való tekintettel — tegyen kivételt és engedje meg az állatoknak a havasi (romániai) legelőkre való kihajtását, mert ez a földművelő lakosság létérdéke. A megye szegény, lakossága is szegény, mégis a megye adósságai mind szaporodnak, ami végül a megye tönkretetésére vezet. Nézete szerint véget kellene már valahára vetni az adósságszinálásnak.

A kivándorlás megszüntetése vagy korlátozása érdekében sem történt — amint észreveszi — semmi. Felemlíti a ménesuradalmi kincstári birtokokat, melyekre — amint tudja — az állam évente sokat ráfizet s így csak károsodik azok fenntartása és kezelése által, — ezeket a birtokokat a lakosok között felkellene az államnak osztani vagy eladni illő árban, ami úgy az államnak, mint a lakosságnak csak előnyére válna, ez volna a megoldása a kivándorlás megszüntetésének ezen megyére nézve. A járási orvosok ki nevezésénél figyelembe kellene venni azt, vajjon az illetők bírják-e a lakosság nyelvét és így vajjon tudnak-e a betegekkel értekezni s velük megértetni magukat? mert ellenesetben mit sem ér, ha az orvosok száma szaporítottatik, de azok a néppel beszélni nem képesek.

Az iskolákra térve, beismeri, hogy a népnek első érdeke, hogy jó iskolái legyenek, mert a román közmondás is azt mondja, hogy „az iskola teszi az embert.” Eddig elég jól mentek az ügyek, mert egy értelmes és a helyi viszonyokat alaposan ismerő tanfelügyelő állott a közoktatás vezetésének rendelkezésére, de most, annak helyébe egy oly tanfelügyelő jött, aki kijelentette, hogy mindennek ellensége, ami román és nem tekinti, hogy törvényes vagy törvénytelen uton is, de a román iskolákat meg kell semmisíteni. Felemlíti a besszarabiai állapotokat Muszkaországban, ahol most az orosz kormány állít fel román iskolákat, mert belátta pár évtized alatt, hogy a lakosságot erőszakkal nem lehet nemzetiségiből kivetkőztetni. Felemlíti, hogy pl. Kucsuláta községben a képviselőtestület kimondotta, hogy a felekezeti iskolát állami iskolává fogja átalakítani, ez szemmeláthatólag törvényellenes állapot, mert felekezeti iskola fölött politikai község képviselője nem határozhat, végül kéri a főispánt, mint a közgyűlés elnökét és a megye vezetőjét, hogy járjon közbe, hogy ezen ember, ki nek nem itt van a helye, más helyre helyeztessék át, mert ily módon csak az eddigi jó egyetértés lesz megzavarva a lakosok közt.

Brimboiu Mózes lelkész, bizottsági tag kijelenti, hogy pár hónap óta türehtetlen állapotok vannak a közoktatás terén. Ha egyes községi vagy felekezeti iskolák államsegélyt kérnek, azt kívánják mindjárt, hogy azok legyenek magyar tannyelvű iskolákká, ez eddig nem fordult elő.

Hangsúlyozza, hogy jobb magyar állampolgárokat maguknál nem ismernek, de tiltakoznak az ellen, hogy oly eljárás követtessék, mint amilyent a jelenlegi tanfelügyelő tanúsít. A törvény csak 1910. évre követel oly dolgokat, mint amilyeneket a jelenlegi tanfelügyelő már most megkíván az első, második osztályu tanulóktól. „Festina lente”, nem lehet egyszerre a világot felforgatni, a régi állapotokat pár nap alatt megváltoztatni. — Felolvas egy tanügyi szaklapból magyar nyelven egy cikket, melyet Szabó Elemér írt az állami iskolák létesítésének nehézsé-

geiről, melyben a cikkiró kijelenti, hogy „leginkább a lelkészek vannak ellene az állami iskolák létesítésének. A román nép vezetői azt mondják, hogy addig jó a nép, amíg tudatlan s ezért a lelkészek nem is kívánják felvilágosítását.“ Tiltakozik maga és a többi lelkészek nevében e magyarosítás és ezen rágalom ellen, mert a lelkészek nemcsak ohajtják, de szívvel-lélekkel küzdenek a nép szellemi fejlődéséért és előhaladásáért.

Bizik a főispán méltányos és jogos gondolkodásában és reméli, hogy az ilyen áldatlan állapotoknak nemsokára végét fogja szakítani.

(Folytatjuk).

H I R E K.

Az áll. főgimn. Értesítője.

Diszes köntösben, 120 oldalnyi terjedelemben jelent meg az áll. főgimn. ez évi értesítője, Thierfeld Dávid könyvnyomdáját dicsérve a kiállítás, Major Károly dr. igazgatót a tartalom és az összeállítás nagy munkájában. Mindjárt az értesítő legelején tartalmas értekezést kap az olvasó Krebsz Ernő tanár szakavatott tollából; amelyben „Buda Halálát és a Nibelungéneket összehasonlítja a szerző. Utána Sebők Samu tanár a husvéti kirándulást az „aldunára, hosszsan, részletesen írja le. A tanári kar, a hitoktatók névsora után örömmel láthatja az olvasó a tanári testület társadalmi és irodalmi működését, ami itt is bizonyítja, mily fontos szerepet tölt be a tanár általában az egész országban.

A tanítás anyagának felosztását osztályonként felsorolja az értesítő, majd az írásbeli dolgozatok tárgyait és a tankönyveket olvassuk. A tanszerek, szertárak, könyvtárak gyarapodása is örvendetes arányt mutat, ezuton is felhívjuk erre az áldozatkész közönség nagybecsű figyelmét.

A Szabad Liceum keletkezését ismerteti az új rovat, alaposan beszámolván az egyes előadásokról, a megnyitásról a közönség érdeklődéséről. Ezuton is legőszintébb köszönetünket kell kifejeznünk a fáradságot nem kimélő és az új eszmékért lelkesülő igazgatónak, a szabad liceumi előadások kezdeményezése és diadalra vivéséért.

A Mikszáth önképzőkör munkásságáról számol be ezután részletesen az értesítő, majd az év történetét mondja el. E rovatot az érdemjegyek sorozata követi, ami bizonyára a legovatosabb része lesz a füzetnek. Ezután az érettségi vizsgálat feladatait, majd a torna-vizsgálat lefolyását olvashatjuk. Az intézetet érdeklődő fontosabb rendeletek jegyzékét is kapja az olvasó, míg alább a jótékonyaságról és a jutalmazásokról tájékozódhat. Összesen 118 tanuló kapott 508 könyvet 1314 kor. 90 fillér értékben a segélyegylettől. Egészstandimentes volt 76, féltől mentes 7. Ösztön-

dijas 8, segélyezett 1. Beiratkozott 334, vizsgát tett 308. Ezek közül felsőbb osztályba felléphet 245, javítóvizsgát tehet 24. Ismételhet 36, nem ismételhet három.

A jövő iskolai évre szóló részletes utasításokkal végzi Major Károly dr., áll. főgimn. igazgató a tartalmas füzetet, amely hű képét adja a fogarasi állami főgimnázium 1907—908-ik tanévének. Öszintén ohajtjuk, hogy ilyen szépen haladva, növe, érjen a tudományok magaslatának utján mindig feljebb-feljebb.

—ő.

— Kedves meglepetés érte lapunkat e héten. Sopronból a következő szövegű látképes levelezőlapot kapta: „Nagyságos Halmy Gyula lapszerkesztő urnak Fogaras. A Vidéki Hirlapírók országos kongresszusáról szívvelyesen üdvözlik a magyarság eszméjéért lelkesen küzdő Fogaras és Vidékét: Pávai, Dr. Tóth, Schell, Dr. Várady Ödön, Szmolény (Szeged), Rábely Miklós, Deszkásy, Dr. Pacséry Károly, Dr. Rónay, Dr. Király Péter, Horváth, Kuncz Géza, Balmer (Szolnok), Kovács Ödön, Dr. Baán főispán.“ E kedves megemlékezésért fogadják az illusztris aláírók e helyen is hálás köszönetünket.

— Kinevezések. Széll József főispán Dr. Fodor Lajos hosszúaszói járásorvos m. hó 25-én alsóárpási járásorvossá nevezte ki. — Szabó Elemér kir. s. tanfelügyelő, megyénk tankerületének vezetőjét közzokt. kormányunk a IX-dik fizetési fokozatba léptette elő. — Pál Ferenc helybeli tanfelügyelői tollnokot pedig ugyancsak vármegyénkbe kir. segédtanfelügyelővé nevezte ki a minisztérium. — Scherer Konrád helybeli kir. posta-távírotisztet a keresk.-ügyi miniszter főtisztte léptette elő. — Ürmössy János s. telekkönyvvezetőt az igazságügy-miniszter telekkönyvvezetővé nevezte ki. Megvagyunk győződve, hogy Fogaras város közönsége is örvend ezeknek a megérdemelt előléptetéseknek. Mi is szívből gratulálunk!

— Eljegyzés. Lengyel Béla városi végrehajtó eljegyezte Moldován Annuska kisaszszonyt Erzsébetvárosról.

— Záróünnepély. Az áll. polg. leányiskola múlt hó 27-én délután a vármegyeház nagytermében tartotta diszes és előkelő közönség jelenlétében évváró ünnepélyét. Nemcsak a szülők, hanem az érdeklődők egyész tömege lepte el a széksorokat. Széll József főispán nevével együtt részt vett e kitünő hírnévnek örvendő iskola évváró ünnepélyén. A program 15 pontból állt, amelyben kar- és magánénekek, magyar, német, francia szavatok, vegyes karok és beszédek szerepeltek. Mondanunk sem kell, hogy minden egyes kis szereplő kedvesen, ügyesen megallta helyét. Az ünnepély kimagasló pontja volt Botta Anna igazgatónő remek záróbeszéde, amelyet módunkban lesz egész terjedelmében lapunkban közzétenni. A lelkesedéssel előadott szép beszéd felölelte az iskolaév egész történetét, végül a szülőkhöz, tanulókhöz, a főispáni párhoz és a közönséghez intézett szavakkal fejezte be a kiváló igazgatónő a záróbeszédet, azt az érzést és ohajtást ébresztve a jelenlevőkben: vajha e kiváló vezetés alatt haladhatna a polg. leányiskola még hosszú éveken át.

— Jótékonyaság. Özv. Benedek Gyuláné öngnagsága a fogarasi református fiu- és leány-

iskola növendékei közül a vallástanból legkitünőbb 5 gyermek 2—2 koronával leendő megjutalmazására kegyes volt sajátjából 10 koronát adományozni s a református Bornemissza jótékony nőegylet pénztárából pedig mint annak elnöke 10 koronát utalt ki a leányiskola legjobb kézimunkás 10 leánykának egy-egy koronával leendő megjutalmazására. E nemes tett önmagát dicséri.

— Művészi hangverseny. Folyó hó 6-án a „Páris“ szálló nagytermében ritka művészi élvezetben lesz részünk. A budapesti zeneakadémiát végzett három művész hangverseny körútjában egy előadást nálunk is rendez, melyre már előre felhívjuk a zenét kedvelők és művelők figyelmét. A művészek egyénisége, igaz szép képzettsége eleve biztosítja a sikert. A művészek közül városunk szülöttjét Herszényi Andort, — ki most végezte a legjobb sikerrel az akadémiát — már jól ismerjük, többször élvezhettük már gyönyörű baritonját; Kertész Vilmos szerződött operai tag, valamint Thoma József zongoraművész és tanár talán külön dicséretre részünkről nem szorul, eléggé tanuskodnak a fővárosi lapok igaz nagy tehetségükről. Az előadandó jól összeválogatott élvezetes program a következő: 1. Schubert: A vándor, Dankó P.: A lemondás, énekl. Herszényi Andor. 2. Beethoven: Mondschein sonata II. III., előadja Thoma József. 3. Schubert: A türelmetlen, Bizzet: Carmen operából „Virágária“, énekl. Kertész Vilmos. 4. Loewe: Az óra. Gounod Faust operából „Valentin imája“, énekl. Herszényi Andor. 5. Liszt: Liebes traum, Chopin: Ecossaises, előadja Thoma József. 6. Hans. Hermann: Salomo, Grieg: Egy hatyu, énekl. Kertész Vilmos. A hangverseny 8 órakor veszi kezdetét és fenti műsorból következtetve talán egy és fél óráig tart el. Reméljük, hogy a fiatalság egy kis rögtönzött tánccal még élvezetesebbé fogja tenni az estélyt.

— Az állami iskola évváró vizsgálat és júnialisa Törösváron. Az állami elemi népiskola évváró vizsgálat a júnus hó 20-án folyt le Törösváron. A vizsgálaton Kovács Károly, r. k. lelkész mint gondnoksági alelnök elnökölt. A szülők érdeklődése rendkívül nagy volt s ezt bizonyította nagy számban való megjelenésük is. A gyermekek szabatos feleletei és különösen a román nemzetiségű tanulóknak a magyar nyelvben tanusított szép előhaladása biznyságot tett arról, hogy Girgásch Dezső igazgató-tanító és neje sz. Sommer Borbála csakugyan a tanügynek szentelik minden munkálkodásukat, mert ennél szebb eredmény tisztán magyar ajku tanulóknál sem található. Kiváló díszesek és izlésesek voltak a kiállított női kézimunkák, melyek ily szép kivitelben még polgári iskolákban is ritkán láthatók. A vizsgálatra következő napon, júnus 21-én volt a belépő állomás kertjében a kedélyes júnialis. D. e. 11 órakor zenészó mellett, nemzetiszinü zászlók alatt vonultak föl a tanulók a főuton. Miután adakozásból 140 kor. gyűlt be, borjupörkölt, málnaszörp, bőségesen jutott a gyermekeknek. Vigan is táncoltak egész nap s a jelenlevő nagyszámu közönségnek sok kedélyességet szerzett különösen a lepényevés meg a fazéktörés. Délután szép énekek és szavatok előadása után volt a jutalmak kiosztása Kovács Károly gondn. alelnök lendületes beszéde kíséretében. A szép ünnepélyt a felnötteknek a hajnali órákig tartó táncmulatsága fejezte be a Lukás-féle vendéglőben. E hó 1-én megnyitott Törösvá-

ron az állami kisededő is, mely szintén hivatalosan lesz e román nemzetiségű vidéken a magyar nyelv eredményes tanítását előmozdítani.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A „Fogarasi Iparos Ifjak Önképző Egyesületének” 1908. évi június hó 14-én tartott nyári-mulatságán a következők gyarapították pénztárunkat felülfizetésükkel: Kovács József 4 kor., Steinburgi P. Frigyes 2 kor. 80 fill., Rosenbaum József 1 kor. 60 fill. Fülöp Mihály, Berkó Albert, Hodis Gyula, Péterffy Lajos 1—1 kor., Deák főispáni titkár, Vajda András, Toma Koszti, Dénes Károly, Krausz Géza, Hiszlai Lajos, Magyar József 80—80 fill., Sófalvi N. 50 fill., Sikes Endre, Szabó Gyula, Lengyel Béla, Isza János 40—40 fill., Süli Károly 20 fill., Sándor Leontin 10 fill. Összesen 20 kor. 60 fill. Ugy a felülfizetők valamint a mulatság sikerét előmozdító munkában résztvevő, fáradságot nem ismerő ifjúság fogadja hálás köszönetünk nyilvánítását. — Az elnökség.

— **Majális Sárkányban.** A sárkányi áll. el. iskola és kisededővoda, Bárdossy Mihály járási főszolgabíró fáradságot és áldozatot nem kimélő szíves közreműködésével f. hó 21-én rendezte első majálisát, ill. juniálisát. A költségek fedezésére V. Szabó Ferenc áll. tanító, Bárdossy Mihály szíves ajánlásával, gyűjtő-ívet bocsátott ki, melyen 160 korona gyűlt össze az említett célra, ezen összegből a gyerekek ellátására és egyéb kiadásokra 145 kor. adatott ki s a megmaradt 25 kor. gyümölcsözés végett jövőre ugyan e célra takarékpénztárba helyeztetett el. Ezen kicsiny, de életerős tábor ünnepének a Mindenható is kedvezett, hogy ezen községben „első feosko” gyanánt feltűnő nap méltó módon megünnepeztessék. Gyülekezés az áll. iskola udvarán történt, honnan 10 órakor a Himnusz eléneklőse után a növendékek V. Szabó Ferenc áll. tanító és Zacher Ágnes áll. óvónő vezetése alatt egy nagy cimerezésű és Fekete Lajos járási számvevő áldozatkészsége folytán mintegy 40 drb apró nemzeti zászló alatt, a Kossuth nóta és a Rákóczi induló akkordjai mellett a sétatérre vonult. Az ünnepélyt emelte a község intelligenciájának és hazafias polgárságának részvéte. Kiérve a sétatérre V. Szabó Ferenc áll. tanító a tanulókkal versenyfuttatást és kötélhuzást rendezett, melyekhez a jutalom díjakat a jelen volt Gróf de la Motte Arthur m. kir. jószágfelügyelő, gondnoksági elnök ajándékozta. Ezek után a tanulók több hazafias éneket énekeltek s dőlben, hozzá láttak az ebédhez, a friss gulyáshoz és süteményhez. Délután ropogos csárdás mellett folyt a mulatság 4 óráig, midőn uzsonnához láttak s 7 órakor a jelenlévőkkel együtt elénekelve a „Szózat”-ot banda szó mellett ének és éljenzés között az áll. iskola udvarára vonultak. Ezek után a zenészek visszatérve a sétatérre az éjfél óráig mulattatták a hazafias közönséget.

— **Eltávolított felírás.** Apahidáról jelentik, hogy az ottani hatóság a román iskola homlokzatáról a román fölírást 2 csendőr segítségével eltávolította. A felírásról kivül az iskolaépületről egy követ is eltávolítottak, amelyre ezek a szók voltak bevésve: „Desteapta-te romane!” (Ébredjete románok.)

— **„Majálisok.”** A régi, rossz szokáshoz híven a sokféle elemi iskola e héten tartotta „majálisait.” Hétfőn a szász, kedden az izr., szerdán a róm. kath., szombaton az ev. ref. elemi iskolák majálisai folytak le a gyermek-sereg nagy öröme között. Volt tánc, evés,

ivás, vig mulatozás, befejezésül a nehéz iskolai esztendőnek.

— **A fogarasi vasut bejárása.** Amint értesülünk: Jármay Béla kolozsvári üzletvezető, Baló László brassói forgalmi főnökhelyettes és Ungur Ottó osztálymérnök kíséretében mult csütörtökön bejárta az épülő félben levő fogaras—brassói helyiérdekű vasutat. Az új vasúti vonal megnyitása f. hó 15-ike körül lesz.

— **Botrányos dolog.** F. hó 27-én, szombaton délelőtt 10 órakor a bethlen utcai járókelők megbotránkoztató dolognak voltak szemtanúi, amennyiben a hárs fa s virágok illatát az arra csendesen bandukoló ürülék hordó kocsi kellemes illata váltotta fel. A járókelők a kellemetlen kolerát terjesztő bűztől nem tudtak hová menekülni. Kérdezzük, hát délelőtt kell tisztítani az árnyékszökeket? Kérjük a hatóság intézkedését.

— **Tilalmas vadászat.** Nap-nap mellett hatalmas puskaadurranások váltják fel az Olt-völgy csendjét lesi, kocapuskások tilalmas időben rezegtetik meg az ugorka szezon levegőjét. Kérjük a hatóság beavatkozását a kocapuskások eltiltására.

— **Magyar otthon.** Elsőrangú penzió a város központján. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett szobák külön bejáratú, villanyvilágítással. Rézágak, fürdők, kitűnő konyha. Olcsó árak. Főherceg Sándor utca 30. sz. Budapest.

— **Az adókvető bizottság** már megkezdte működését. Figyelmeztetjük az adókvető polgárokat, hogy az adókvetésnél jelenjenek meg. Ezen bizottság működésének sorrendjét a jövő számba közöljük.

— **Nyilvánított tejhamisítás.** A földmivelésügyi miniszter elvi határozatként kimondotta: hogy a vizes dézsába öntött és onnét kimért tej árusítása tejhamisításként büntetendő. Aki az általa hamisított és még más által hamisított tejet is árul, hamisításért és forgalomba hozatalért marasztalandó el, mert ez az eljárás a tejeladás körül a tejhamisítás ismervét nyilvánvalóvá teszi.

— **Kőbányai részvénytársasági** friss fejtésű kitűnő üveges sör kapható naponta üvegenként 36 fillér, 5 üveg vételnél üvege 34 és 50 üveg (láda) vételnél 32 fillérért üvegenként, láda és üvegar nélkül Thierfeld Lipót kereskedésében.

— **Nem fűtül a vonat.** A kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben tudatja, hogy január 1-től a mozdonyok fűtőentését beszüntetik. A vonat tehát nem soká fűtül már. Tény, hogy városok, faluk közelében a vonatok sipolása sok bosszúságra ad okot. Betegekre valóságos kín volt vasutaink közelében lakni; a vasúti forgalom úgy is mindig zajjal jár, hát még ha ezt ok nélkül is fokozzák. Most a kereskedelmi miniszter beszünteti, illetve bizonyos ritka esetekre készülni a fűtülést, úgy, mint az a külföldön régóta divik. Eleinte ugyan kissé furcsa lesz, ha a vonat a megszokott fűtőtés nélkül fog az indulás idejében a kalauz által adott jelre megindulni, de aki még emlékszik, hogy ezelőtt három harangjellel is megijesztették és tették még idegesebbé az ugyis lázas, ideges utazó közönséget és tudja, hogy mily hamar beleszokott a közönség a soká nélkülözhetetlennek tartott harangzás elmaradásába, az meg fog vigasztalódni, vagy csak meg fogjuk majd szokni a fűtülés nélküli vasut-utazást is. Jövőben tehát, ha elkészünk, nem mondhatjuk

majd, hogy: „az orrom előtt fűtült el a vonat”; mert csendesen, szerényen, fűtyszó nélkül fog bennünket — faképnél hagyni.

△ **Mi az oka a gyermekek hasmenésének?** A míg a hűvösebb évszakok idején a gyermekek hányásos hasmenése aránylag ritkább és veszélytelenebb megbetegedés, addig a nyár kezdetén már gyakoribb, sőt a legmelegebb hónapokban nagyon sűrűen előforduló, gyors és veszélyes lefolyású, elanynyira, hogy ez időszakban a gyermekhalandóság ijesztő mértékben fokozódik. Ennek a szomorú dolognak, mely bár legfeltűnőbbben a nagyvárosokban látható, de a mely a falusi gyermekeket is észrevehetően tizedeli, két nagy jelentőségű dolog adja meg a magyarázatát: a nagy hőségtől okozott csökkenése a kicsinyek ellenálló képességének, másrészt a tehéntej bakteriumtartalmának rohamos megszapordása és a tej vegyi bomlása. Az utóbbi ártalmaktól könnyen megóvhatja az anya gyermekét, ha annak táplálására csupán a Nestlé gyermeklisztjét használja, melynek kiválóságát már csaknem félszázados multja igazolja, s a mely mindig készen áll a használatra, jól táplál, nem savanyodik és nem bomlik soha és e tulajdonságai révén az emésztőszerveket is mindig rendben tartja.

△ **Hugyköveknek** a buziásfürdői „Phoenix” forrás kiváló hatása. A vizelet összetételének megváltoztatásával a kőképződést meggátolja, a fennálló hurutot gyógyítja és kisebb köveket, melyek a hugyutakon áthaladhatnak, ki is mossa. Ez oly gyakori jelenség, hogy Buziásfürdő igazgatósága egész kis muzeumával rendelkezik az így eltávozott köveknek. A buziásfürdői „Phoenix” viz kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és minden jobb fűszerüzletben.

Levél a Szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A Fogaras és Vidéke 26-ik számában „25 év” címe alatt Tekintetes Szerkesztő Ur az én és Vágner kartársam tanítói működéséről szíveskedett megemlékezni. Elénk állította azt a mértföldjelzőt, amely egyfelől az emberi élet hosszúságának $\frac{1}{4}$ -ét, másfelől a munkában eltölthető időnek éppen $\frac{2}{3}$ -át jelenti.

Hála Istennek, hogy ezt a kegyelmét reánk, szegény halandókra kiterjeszté.

A 25 év alatt, hogy minő eredményes munkát végeztünk, azzal sohasem akartunk s most sem akarunk dicsekedni. Dolgoztunk csendesen, zajtalanul és kitarással s most visszatekintve a multa, őszintén mondom: lelünkkel teljes megnyugvással tölti el az a tudat, hogy hivatásunknak teljes erőnkkel törekedtünk mindig megfelelni s munkánk nem volt ok nélküli időpazarlás. És bizunk abban, hogy a jó Isten, aki a legkisebb teremtményeinek is gondját viseli, minket sem hagy el; hiszen növendékeinket nemcsak emberbaráti- és hazaszeretetre, hanem Isten tiszteletére és dicsőítésére, igazi vallásosságra is tanítottuk.

Fogadja, Tekintetes Szerkesztő Ur, rólunk való szíves megemlékezéséért igaz hazafiai szívből fakadó köszönetünket és őszinte nagyrabecsülésünk nyilvánítását.

Fogaras, 1908. évi július hó 1-én.

Szentgyörgyi József,
áll. el. isk. igazgató.

TANÜGY.

A polgári leányiskola új tanterve.

A polgári leányiskolák új tantervét az iskolák, de maguk a szülők is nagy lelkesedéssel fogadták, amiről az életbeléptetésre vonatkozó rendelet kibocsátása óta többfelül volt alkalmunk meggyőződni. Különösen nagy tetszéssel találkozott Apponyi közoktatásügyi miniszternek az a gyors elhatározása, mellyel az új tantervet az első osztályban már a következő 1908—9. iskolaévben lépteti életbe. Ezzel a polgári leányiskolák egy nagy lépéssel jutnak közelebb ama céljuk felé, hogy az ide járó leánynevelést, melynek száma ma már megközelíti a 40.000-et s akiknek csak igen kis hányada folytatja felsőbb iskolában tanulmányait, teljesen befejezett, a mai fokozottabb igényeknek megfelelő iskolai kiképzésben és olyan általános műveltségben részesíthetik, amelyek együttes birtokában, társadalmi és életfeladatait tisztán képes fölfogni és teljesíteni. A tanterv kibocsátását különben hosszú és beható, szűkebb- és tágabbkörű szaktanácskozások előzték meg, amelyekben részt vettek a legkiválóbb szakemberek, akik az új tantervbe fölvevő újítások szükségességéről tapasztalatilag is meggyőződtek. Ily módon az új tanterv, amelynek tervezetét már ugyyszólván minden érdekelt fél ismerte, minden átmeneti nehézség nélkül lép életbe, sőt azt mondhatjuk, hogy alig tudnánk közoktatási szerveink tanítási rendjének fejlődéséből csak olyan esetet is fölhozni, amidőn az új tanterv oly simán illeszkedett volna bele a gyakorlatba, mint ez. Ebben nagy része van annak a világos, határozott és mindenek felett az iskolázató közönség érdekeit szemmel tartó rendeletnek is, mellyel Apponyi az új tanterv végrehajtására az illetékes tanügyi hatóságokat föl hívta. A könyvkiadók már a szükséges könyvekkel is elkészültek. Ez természetesen csak akképpen történhetett, hogy a hivatott tankönyvírók állandóan figyelemmel kísérték az évek óta készülő új tantervet, a kiadók pedig ismerve a tanári kar kívánságát, az előmunkálatokat már régen megkezdték. Ily módon a miniszteri rendelet szerint az első osztályban már az új tantervben lerakott fontos szempontok figyelembevételével készült tankönyvekkel lehet nemcsak a fővárosban, hanem az egész országban a tanítást megkezdeni. A már teljesen elkészült könyvek között — melyek Lampel R. könyvkereskedése és a Franklin-Társulat kiadásában jelentek meg — vannak: Veszely Ödön Magyar nyelvtana és olvasója, Gööz—Petri Magyar Olvasó és Nyelvtana, Makoldyné Molnár Ilona és Filtsch Jolán Német Nyelvkönyve és olvasója, Garai Német nyelvtana és olvasókönyve, Simonyi—Glósz Földrajza, Deák—Clementis Földrajza, Némethy Földrajza, Batory—Kneif Természetrájza, Sztérényi Természetrájza, melyet Gáspárdi Aladár és Nyárády Gyula dolgoztak át az új tanterv szerint, Balassa József Magyar nyelvtana, Sebestyén Stetina Ilona Magyar olvasókönyve, Gyulay Béla Magyar nyelvtana, Donszky Lukács Magyar olvasókönyve, Szenes Adolf Számtana, Zettner Ede és Magyar László Számtana, Zettner Ede és Magyar László Mértana, Sztankó—Hope Ének-tana, Vaszkó—Ágh Természetrájza, Glósz—Reöthy Nyelvtan és Olvasókönyvei, Erdődy—Sziklás Számtana, valamint Páthy—Szarvasy Természetrájza.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

Munkatársainkhoz. Lapunk főszerkesztője: Halmy Gyula áll. főgimn. tanár párhetyi pihenésre a közeli Kercisorára megy, a lapot nem akarván hosszú időre elhagyni s ezuttal kéri a t. munkatársakat, hogy a lapunknak szánt közleményeket ha kivannak dolgozva a kiadóhivatalba, vagy a nyomdába sziveskedjenek beadni, ha cikkek: minden esütörtök estig, vagy ha hírek: szombat reggelig, hogy a lap technikai kiadásában valami akadály ne történjék. S ha „skiccet”, „válatokat” adnak be, azokat kéri címére: Kercisora (u. p. Árpás) kidolgozás céljából elküldeni. Együttal kéri az ugorka szezonban a t. munkatársak fokozottabb mértékben való szives közreműködését.

Bucsu. Fogaras. Fájdalommal telt töredelmes szívvel és lélekkel van szerencsénk b. tudomására hozni, hogy a bus poéma ezuttal a — papirkosárba került — többi méltó társai közé. Vigasztalódjék: több is veszett Mohácsnál!

Maturusz Homa. Azt tudja meg, hogy aki doktor, az még nem doktor! Nem a diploma határoz, hanem embere válogatja.

G. D. Fogaras. Egyszer-másszor kérjük sziveskedjék betekinteni a — nyomdába.

B—y. J—f. Sz—y. J—f. Fogaras. Kérjük b. munkálkodásait.

Csendőrség, Rendőrség Helyben. Kérjük az igen tisztelt Csendőrséget és Rendőrséget, hogy a sajtót támogatni sziveskedjenek. Üdv!

Nemközlhetők: „Brázán”, „Vizsgák után” „Csókot kérek!”... „Szeress!” „A tanfűtülő” stb.

Kritikán aluliak: A „Negoj tetején!” (Valóban?!). „A sebesi völgyben”. „Rózsikám” stb.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

Sz.: 2496—908. tkvi.

ÁRVERÉSI HIRDET. KIVONAT.

A fogarasi kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Peia János fogarasi lakos végrehajtatónak Szilágyi János kisberivoji lakos végrehajtást szenvedő elleni 720 kor. tőkekövetelés és végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbíró) területén levő Kisberivoj községben fekvő a kisberivoji 41. sz. tkvban Szilágyi László a László-é, Szilágyi Teréz szül. Rinea, Szilágyi János a László-é, Szilágyi János (neje Sasu Anna), Szilágyi György, Coman Rebeka tulajdonát képező A †

92, 93	hrs. egész ingatlanra	355 K.
1203	"	6
1554	"	35
1744	"	20
1752	"	18
1934, 1939,		
1940/1	"	44
1984	"	44
2351/3, 2352	"	06
2397/2	"	62
2401	"	34
2553	"	44
2850	"	38
2985	"	1
3700	"	56
3883	"	13
4214, 4221	"	15
4426/2	"	8
4427/2	"	8
4625	"	28
4767	"	7
5146	"	32

II. a kisberivoji 289. sz. tkvben Szilágyi Verona szül. Seres Szilágyi László a László-é, Szilágyi Dávid, Szilágyi Zachu, Szilágyi János, Szilágyi J. György, Coman Rebeka és Szilágyi János a Lászlóé tulajdonát felvevő A † 3930, 3931 hrsz. egész ingatlanra 48 kor., és II. a kisberivoji 313 sz. tkvben Szilágyi János, Szilágyi Verona, Szilágyi László a László-é, Szilágyi Sándor a László-é, Szilágyi János (neje Sasu Anna) Szilágyi János a László-é tulajdonát képező A † 4223, 4224, 4225 hrsz. egész ingatlanra 30 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi aug. hó 4-ik napján d. e. 9 órakor Kisberivoj községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 20 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1908. évi május hó 5-én.
A kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

Bécs,
kir. albiró.

BUZIÁSI PHÖNIX

ÁSVÁNYVIZ

Vese- és hólyagbajoknál minden vizet felülmul.

KELLEMEK, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTES, SZÉNSAVDUS,

rendkívül üdítő asztali viz.

Orvosilag ajánlva. Orvosilag ajánlva.

Ivógyógyomlóra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és tővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. Prospektust kívánatra küld a forráskez.

Muschung buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Bérbeadó szálloda.

Fogaras főterén az ujonnan át-
alakított „TRANSYLVÁNIA“ szálloda, az
összes mellékhelyiségekkel, — tánc-
terem stb. október hó 1-ejétől
3, esetleg 6 évre

— bérbeadó. —

A szálloda villanyvilágítással van
felszerelve s a kor igényeinek meg-
felelően berendezve.

Érdeklődők forduljanak a tulaj-
donosokhoz.

LAURITSCH TESTVÉREK.**Hirdetések**

felvételnek

a lap kiadóhivatalában.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes (Nagyküküllőm.)

faiskolái

leszállított áron ajánlják összes fais-
kolai oikkeiket u. m.: magonc, kőmagu
és csontár gyümölcsfákat, pöszmete és
ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret,
diszocserjéket, gyümölcsfa vadoncokat,
sövénynek valót, tülevelű fákat, ró-
zsákat stb.

Arjegyzék kivanatra bérmentve.

MINIMAX**tűzoltó készülék.**

Kezdődő tüzeknél kiválóan bi-
zonyult. Százazretet lehet meg-
menteni csekély befektetéssel.
Feltétlen szükséges minden ke-
reskedésben, raktárban, —
gyárban, pincében, gazda-
sági raktáraknál, cséplő-
gépeknél. Könnyen és biztosan
oltja a legerősebb égésű tü-
zekeket, pl. kőolajt, kátrányt, ben-
zint, terpentint. 10.000-nél több
eset fordult elő, ahol a Minimax
tűzoltókészülékkel mentették meg
vagyonusukat.

Kezelése rendkívül egyszerű.

Nagy készülék ára . . . 80 Kor.

Kis 60 . . .

Megyei főelárusító:

Thierfeld Dávid,
könyvkereskedő, Fogaras,
ahol meg is tekinthető.

Titanitbiztonsági robbantószergyár
CEIPEK ÉS TÁRSAI TRENCSÉN.

Az első biztonsági robbantószergyár Magyarországon.

A „Titanit“ ütés, hő, surlódás, nyomás iránt teljesen érzéketlen.

A „Titanit“ nem fagy meg.

Robbantó erejére, repesztőképességére nézve az eddig ismert összes brizans
robbantóanyagokkal versenyez.

Kezelése egyszerű és teljesen veszélytelen.

A Titanitra nem vonatkoznak a keresek, és belügyminiszteriumok azon óvrende-
letei, melyek a többi robbantószerkezetre nézve elengedhetetlenek.Vasuti és gőzhajó állomásokon a szállítmányok mint bármely más szállítmány
kezelhetnek. De a fogyasztóknál is bárhol elhelyezhető.Szállítása nem úgy mint a többi robbantószerkezé explosív vonattal, hanem bár-
mely vonattal, hajóval és postával, bármely időben történhetik.

A Titanit ára a robbantószerkezék napi árát sohasem fogja túlhaladni.

Kísérleteket a gyár műszaki mérnöke bármikor és bárhol a gyár költségén szívesen
végez és a Titanit fenti előnyeit be is igazolja.Az államnak első szaktekintélyei is megerősítették a Titanitnak itt felsorolt összes kiváló
tulajdonait és előnyeit.A gyár január hóban üzembe lépett és bármely megrendelést
a legpontosabban teljesíteni képes.Egyedüli központi raktár és elárusítási képviselő: Brassó,
Háromszék, Csik, Udvarhely, Nagyküküllő, Fogaras és Szeged megyékre:**ALBERTY és THEIL Brassó,**

ahonnan minden rendelmények gyorsan eszközöltetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók
(lőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.**Nádpatak gyógyfürdő.**

Jod-, kén- és sóforrással megáldott fürdőhelye.

Pótolja: Lipik-, Hall- és Csiz vizét. Reoma, kősvény, Ichias bántalmaknál
utólérhetetlen gyógyeredményü. Női betegségek, vérszegénység és időségnél
kiváló gyógyhatásu. Idény: június elsejétől — szeptember elejéig.

Egy órai koosut a pályaudvartól (Nagyküküllő vármegye).

Erdők, árnyékos sétányok, modern lakások, zene elsősz-
tályu ellátás. Elő- és utóidényben tetemes árengedmény a szobárárból.
Vasuti állomása: Alsószombatfalva, hol minden alkalommal kocsik kaphatók.

Postahivatala: Nagysink, mindennapi postaforgalommal.

Prospektust bérmentve küld és mindennemű felvilágosítással a legnagyobb kész-
séggel szolgál.**A fürdőkezelőség.**

Telekeladás.

A Vasut-utca végén, a város
töszomszédságában fedett esür,
hozzátartozó bekerített kerttel

eladó.

Bővebbet: Hermann János győgszertárban.

Szám 618—908. körj.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott községi előljároság közhírre
teszi, miszerint Kolun (Fogaras m.) község
által 7996 kor. 12 f. költséggel felépítendő
koresmaházat f. évi július hó 5-én d. e. 10
órákor nyilvános árlejtésen vállalatba adja.

Bánatpénzül a kikiáltási árnak 10%-a
teendő le.

Részletes árlejtési feltételek, építési
terv és költségvetés a szkórei körjegyzőség-
nél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolun, 1908. június hó 20-án.

Csonia Sándor s. k. Huiu Moise s. k.
körjegyző. bíró.

PÉNZ

FINANCIÁK

kieszközlünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknek és katonatisz-
teknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelezvényre 10—30 éves tör-
lesztésre 6—6¼% kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Min-
den köztisztviselő tegyen hozzánk kérdést a szükségelt kölcsön tárgyában,
mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összeköttetésben, módunk-
ban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb
feltételek mellett kieszközölni.

Levélbeli kérdezősködésnél okvetlen megírandó a kölcsöntkérő neve, állása,
lakhelye, kora, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy
van-e biztosítási kötvénye. Ezek közlése után mi díjtalánul részletes felvilágosítás-
sal szolgálunk. **Előleges költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön
felvétele után fizetendő.**

Váltókölcsönt magánosoknak, tárcahitelt nagyobb kereskedőknek,
vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre,
értékpapírokra, katonai házassági óvadéokra, vidéki takarékpénztárak és ban-
kok részvényeire egy nap alatt legelőnyösebben folyósíthatunk. Kérdezőskö-
déshez válaszbélyeg csatolandó.

Gerő Testvérek,

törvsz. bej. hitelvállalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

Az Ujság

politikai napilap.

Felelős szerkesztő:
GAJARI ÖDÖN.
Társzerkesztő:
DR. ÁGAI BÉLA.

Főmunkatársak: Herceg Ferenc, Kenedi Géza, Köbor Tamás, Kozma A., Mikszáth Kálmán.

Előfizetési árak:

1 hónapra 2 korona 40 fillér, ¼ évre 7 korona, félévre 14 korona, egész évre 28 korona. „Az Ujság“ a „DIVAT
SZALON“-nal együtt előfizetve ¼ évre 9 kor.

Cím: „AZ UJSÁG“ kiadóhivatala Budapest, Rákóczi-ut 54. sz.

Vidéki előfizetők figyelmébe!

Vidékről Budapestre érkező, itt tartózkodó
vagy átutazó előfizetőinknek az Olvasóterem
New-York-palota, Erzsébet-körut 9. menet-
rendekkel, fürdők prospektusaival és egyálta-
lában minden tudnivalóval a legkészségeseb-
ben áll rendelkezésre.

Az olvasóterem reggel 8-tól este 8-ig
van nyitva.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

Brassóban.

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.